

Anne Sebba
Pařížanky | Jak žily, milovaly a umíraly ženy Paříže ve 40. letech

Recenze * Zuzana Malina Černošousová

Když zalistujeme knihou, možná naše oči spočinou na půvabné fotografii Nush Éluardové se šperky od Belperronové.

Tato kniha však není o módě.

Odkaz světoznámé návrhářky šperků Suzanne Belperronové je i v dnešní době živý a oslňující. A tento portrét ženy a múzy francouzského básníka Éluarda s věnováním autora, významného surrealistického umělce Man Raye, byl dárkem Lee Millerové k narození jediného syna, jež byl po mnoha potratech pro Lee požehnáním. Millerová během války informovala o bombardování Londýna, osvobození Paříže, později o koncentračních táborech Buchenwald a Dachau. Ačkoliv srdcem módní a výtvarná fotografka, život ji donutil zachytit kruté obrazy války.

Během vlahého večera 1. července 1939 si nic netušící účastníci největšího surrealistického cirkusového bálu Elsie Mendlové, oděni v róbách od Coco Chanel, užívají koktejlu stovek hostů zvučných jmen, geniálně namíchaného jednaosmdesátiletou nejnámější americkou hostitelkou v Evropě.

Do vypuknutí 2. světové války zbývají dva měsíce. 1. září obsazuje Hitler Polsko, Francie vstoupí do války a je velice rychle poražena a rozdělena na okupovanou část včetně Paříže, a na jižní a jihovýchodní část pod správou kolaborantského režimu řízeného maršálem Petainem z lázeňského městečka Vichy.

Ani ne rok poté, co popíjela bohatá společnost na večírku ve Versailles nejlepší šampaňské ze sklepů manželů Mendlových, se většina účastnic musela postavit tvář v tvář každodenním situacím, v nichž rozhodnutí představovala cestu k záchraně či ke smrti.

Aktivity žen během těchto let ovlivňovaly život podstatně více, než by se dalo očekávat vzhledem k veřejným rolím, které jim společnost té doby určovala. Před rokem 1939 ženy neměly místo ve veřejné politické sféře Francie, neměly právo volit a potřebovaly svolení svých manželů či otců, aby mohly pracovat či vlastnit majetek. A přesto tyto ženy používaly v odboji zbraně, schovávaly uprchlíky, doručovaly falešné doklady, a k tomu ještě bez přestání vykonávaly veškeré tradiční ženské povinnosti a staraly se o domácnost. Kvůli nedostatku jídla a nedostupnosti ledniček musely trávit dlouhé hodiny ve frontách, aby mohly nakrmit rodinu. Některé ženy se uchýlily ke kolaboraci a některé se staly jasnými oběťmi, jiné hrály jen roli neúčastných diváků, chycených v krutých okolnostech.

„Pařížanka“ je téměř synonymem pro štíhlou, elegantní ženu, oděnou dle poslední módy a pravdou je, že pařížské ženy módu občas používaly jako malý vzdor okupantům. Ženy, které doručovaly klíčové informace o nepříteli a riskovaly životy, byly oděny do značkových designérských modelů. Některé nošením nepřístojně velikých klobouků vyjadřovaly jistou formu odboje. Tento příběh je ale také o ženách, Pařížankách, jež se ocitly v koncentračním táboře, oblečené do špinavých hadrů, s neumytými vlasy a jizvami od bičování, a přesto některé z nich si ten nepatrný

ždíbec tuku, který dostávaly na den, vmasírovaly do dlaní, místo aby jej snědly. A to je rozhodnutí hodné skutečné Pařížanky.

Anne Sebba se nesnaží knihou poskytovat vysvětlení, proč zvolily určitou cestu. Sdílí s námi přesvědčivé životní příběhy a pozoruhodný výběr fotografií, což dohromady promlouvá samo za sebe.

Nahlédneme do života Edit Piaf, jež sice udržovala výborné vztahy s nacisty, kteří její písně milovali, ale také pomohla několika kolegům židovského původu dostat se z okupovaného města.

Možná ztratíme bezmezný obdiv ke Coco Chanel, která měla svůj styl, jak válkou projít. Můžeme se zamyslet nad rozhodnutím, kdy nechala rozdat parfémy No. 5 americkým vojákům, aby si tak nepřímo získala jejich ochranu před francouzskou policií.

Pro zájemce o historii, umění a kulturu představuje tato kniha ohromný zdroj inspirace pro další bádání a poznávání. Má velkou dokumentární hodnotu, obsahuje spoustu informací, příběhů a spojitostí velice bohaté tvůrčí doby plné slavných jmen, která se přelila v tragické časy války.

Přestože v jádru knihy dřímá politika, jedná se o fascinující, bohatě ilustrovaný popis, jak dívky a ženy Paříže v letech 1939–1949 přežily druhou světovou válku a její následky, stále v grandiózním stylu.

Vydává Bourdon, jako poctu všem ženám, k příležitosti Mezinárodního dne žen, 8. března 2018.

Doporučená cena 391,-

Nusch Éluardová / foto Man Ray

Předválečná fotografie Nusch Éluardové, která nečekaně zemřela v roce 1946. Na obrázku předvádí soupravu náramku, prstenu a brože navrženou Suzanne Belperronovou. Fotografie nese podpis a věnování jejího autora Man Raye, který ji věnoval Lee Millerové při příležitosti narození jejího jediného syna, Anthonyho Penrose, v roce 1947: „Pour notre amie, Lee, et son petit garçon nouveau.“ (Pro naši přítelkyni Lee a jejího novorozenceho synka – pozn. překl.)

Anne Sebba | autorka

ANNE SEBBA je autorka životopisů, lektorka a novinářka. Napsala devět populárně naučných, kritiky uznávaných knih, většinou o vyjímečných ženách, jkými byly Jennie Churchillová, módní návrhářka Laura Ashleyová, Matka Tereza nebo spisovatelka Enid Bagnoldová. Její nejnovější biografie Wallis Simpsonové, vévodkyně z Windsoru (žena, kvůli níž se anglický král Eduard VIII. vzdal trůnu), se stala bestsellerem v Británii, Austrálii a USA. Annin objev nového archivu dopisů a deníků představil tento příběh v jiném světle a stal se základem dokumentárního pořadu pro Chanel 4. Anne Sebba pravidelně vystupuje v médiích, je oficiální lektorkou pro národní vzdělávací a uměleckou asociaci Nadfas v Londýně a přednáší pro různé instituce a kluby, mimo jiné pro národní knihovnu Velké Británie The British Library, nebo britskou organizaci National Trust. Některým, včetně britského klubu spisovatelů, také předsedala.

Je vdaná, má tři děti a čtyři vnoučata.

Její nová kniha Pařížanky je námětem připravovaného několikadílného televizního dramatu.